

Съобщение за пресата

Люксембург, 11 януари 2023 г.

Улесняване на пътуванията по време на пандемията — Цифровият COVID сертификат на ЕС се е доказал като успешен инструмент, но другите мерки са били по-неефективни

Цифровият COVID сертификат на ЕС е спомогнал за координирането на ограниченията за пътуване между държавите от ЕС и е улеснил ефективно пътуванията по време на пандемията от COVID-19. Ефектът от другите инструменти на ЕС обаче е бил скромнен, заключава публикуваният днес доклад на Европейската сметна палата. Европейската комисия е реагирала бързо, като е предложила подходящи технологични решения, установиха одиторите. Въпреки това има съществени разлики в използването на тези инструменти от отделните държави членки, поради което въздействието им върху улесняването на пътуванията е неравномерно. Одиторите призовават ЕС да се подготви по-добре, за да може в бъдеще по-успешно да се справя с евентуални извънредни ситуации.

През март 2020 г., скоро след като бяха констатирани първите случаи на COVID-19 в Европа, държавите от ЕС започнаха да налагат граничен контрол и ограничения за пътуване. Въпреки ограничената компетентност в областта на политиката за публично здравеопазване, Европейската комисия е предприела различни инициативи с цел да ограничи въздействието на тези мерки върху свободното движение. По-конкретно тя е разработила няколко инструмента, за да се улеснят пътуванията и да се подпомогне проследяването на положителни случаи на COVID-19. Тези инструменти включват портал за проследяване на контакти, цифрови формуляри за локализиране на пътници и платформа, на която държавите от ЕС могат да ги обменят, както и Цифров COVID сертификат на ЕС. ЕС е отпуснал 71 млн. евро за разработването на тези ИТ инструменти.

Одиторите установиха, че Европейската комисия е мобилизирала бързо необходимото финансиране и е възприела прагматичен подход към разработването на инструментите в условията на времеви ограничения. Порталът за проследяване на контактите е започнал да функционира само седем месеца след началото на пандемията, а Цифровият COVID сертификат на ЕС е бил завършен, преди държавите от ЕС да приключат плановете си за ваксинация. За разлика от това формулярите за локализиране на пътниците са били разработени твърде късно, тъй като вече са били подготвени някои национални решения.

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на изготвения от Европейската сметна палата специален доклад. Пълният текст на доклада е публикуван на eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Одиторите отбелязват също, че Европейската комисия не е успяла да преодолее резервите на някои държави членки относно използването на инструментите на ЕС от съображения за защита на данните и други правни съображения, както и защото те вече са били разработили свои собствени национални инструменти. Като цяло обаче тя е взела предвид опасенията, свързани със защитата на данните, и е приложила добри практики за ИТ сигурност.

„От решаващо значение е всички държави от ЕС да приемат общи инструменти за координиране на ограниченията за свободно придвижване и улесняване на пътуванията въпреки безпрецедентната ситуация, пред която бяхме изправени“, заяви Баудилио Томе Мугуруса, член на ЕСП, отговарящ за одита. *„Не всички инструменти на ЕС бяха използвани от държавите членки и само Цифровият COVID сертификат на ЕС имаше успех, за разлика от другите инструменти.“*

Само четири държави членки са използвали цифровия формуляр на ЕС за локализиране на пътници. От близо 27 млн. формуляра, издадени през февруари 2022 г., над 9 от 10 формуляра са били издадени от една единствена държава — Италия. Същото се отнася и за платформата за обмен на формуляри, която почти не е била използвана. Обменени са едва 256 формуляра към края на февруари 2022 г. (с изключение на един, всичките са от Испания). Използването на приложенията за проследяване на контакти е било различно в отделните държави членки. До май 2022 г. най-голямата част от данните в портала (83 %) са били генерирани само от потребители от Германия. На практика Цифровият COVID сертификат на ЕС е единственият инструмент, използван във всички държави членки и дори в 45 държави и територии извън ЕС. Към края на март 2022 г. са издадени над 1,7 млрд. сертификата. Одиторите заключават, че единствено Цифровият COVID сертификат на ЕС е спомогнал за координирането на ограниченията за пътуване между държавите от ЕС и ефективно е улеснил пътуванията по време на пандемията от COVID-19.

На последно място одитът изтъква липсата на конкретни процедури за използването на тези инструменти в по-дългосрочен план или за бързото им реактивиране в случай че те са необходими в бъдеще. Например настоящото правно основание за Цифровия COVID сертификат на ЕС е валидно до юни 2023 г. Ако се подновява, това ще трябва да става чрез стандартната законодателна процедура на ЕС.

Обща информация

Настоящият одит обхваща периода от октомври 2020 г. до юни 2022 г. и се съсредоточава върху посочените по-горе четири инструмента на ЕС, както и свързаното с тях финансиране от ЕС. Той не обхваща финансирането от ЕС за ваксинация срещу COVID-19, което вече беше разгледано в [специалния доклад на ЕСП относно обществените поръчки за ваксини срещу COVID-19 в ЕС](#).

Този одит допълва [специалния доклад на ЕСП относно правото на свободно придвижване в контекста на кризата от COVID-19](#) (публикуван през юни 2022 г.), който разглежда контрола по шенгенските граници по време на пандемията.

Специален доклад 01/2023 *„Инструменти за улесняване на пътуванията в рамките на ЕС по време на пандемията от COVID-19 — въздействието на предприетите инициативи варира от успех до ограничено използване“* е публикуван на уебсайта на ЕСП (eca.europa.eu).

Контакт с пресслужбата

Пресслужба на ЕСП: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 553 547